

pak v těchto případech protiprávné použití tohoto prostředku, pak nelze pokládati za protiprávné, neužije-li kdo prozatím takového prostředku, nýbrž toliko oznámí svoji vůli, použití ho, nebude-li jeho nárok uspokojen.

Z těchto výsledků zkoumání otázky protiprávnosti vydírání s hlediska nahore uvedeného plyne, že tu docházíme k těmže důsledkům, jež vyplývají ze zásady vyslovené v rozh. čís. 6353 Sb. n. s. Tím byla zároveň ověřena i správnost této zásady.

Josef Boura:

ZMĚNY V POPLATCÍCH Z KVITANCÍ A ZE SMLUV O DODÁVKÁCH.

Vládním nařízením č. 413/1940 Sb. byly provedeny významné změny předpisů o vybírání kvitančních a smluvních poplatků.

Pronikavá změna ustanovení o kvitančním poplatku pak byla provedena vlád. nařízením č. 430/1941 Sb. Prvé vlád. nař. nabylo účinnosti dnem 1. října 1940 a druhé dne 17. prosince 1941.

Je tedy třeba rozlišovat u poplatků kvitančních tři období a u poplatků ze smluv dodávacích dvě období brzy následující za sebou, v kterých platí různá ustanovení. Poplatkovou povinnost kvitancí i smluv je nutno posuzovati podle doby, ve které byly sepsány nebo uzavřeny. Rozlišování jednotlivých období bude proto důležité nejen pro přítomnost, kdy se vydávají a používají velmi často listiny ze všech uvedených období (ať zpoplatněné či nezpoplatněné), ale bude důležité i pro dobu pozdější. Bude-li použito později listin vydaných v uvedených obdobích při jakémkoli jednání, bude i potom posuzována jejich poplatková povinnost podle poplatkových ustanovení platných v době, kdy listina byla sepsána nebo u poplatků vybíraných srážkou — v době, kdy byla výplata provedena.

I. Kvitancní poplatky.

Pro kvitanční poplatky má význam den 1. října 1940, kdy nabylo účinnosti vl. nař. č. 413/40 Sb. a den 17. prosince 1941, kdy nabylo účinnosti vl. nař. č. 430/41 Sb. Podle toho je nutno rozlišovati u poplatků kvitančních tři období a to: 1. do 30. září 1940, 2. od 1. října 1940 do 16. prosince 1941 a 3. od 17. prosince 1941.

1. Období do 30. září 1940.

V tomto období platily zvláštní předpisy o kvitančních a smluvních poplatcích pro pokladny protektorátní a pokladny podniků a ústavů protektorátem spravovaných a všeobecné předpisy poplatkové pro všechny pokladny i osoby jiné.

a) Srážka kvitančních poplatků.

Veškeré pokladny protektorátní (= pokladny úřadů protektorátních), dále pokladny ústavů a podniků, které protektorát spravuje na vlastní účet, byly povinny podle § 13 zák. č. 54/1925 Sb. vybírat z každé vyplacené peněžité částky, ať se konala z jakéhokoliv důvodu a jakýmkoliv způsobem (na př. hotově, poštou, řízením odúčtovacím, bankovním žírem, kompen-

sací) kvitanční poplatek podle stup. II. a to srážkou hned při výplatě peněz bez rozdílu, zda se příjem peněz písemně stvrzoval či nikoliv.

Kvitanice samy byly pak poplatku prosty.

Povinnost srážeti kvitanční poplatek se nevztahovala na dodávky z volné ruky (t. j. bez vypsání veřejné soutěže) do 5.000 K a na práce zadané stejně do 10.000 K. V těchto případech, kdy zákon neukládal protektorátním pokladnám povinnost vybírat kvitanční poplatky srážkou, platila také pro tyto pokladny všeobecná poplatková ustanovení, t. j. poplatek podléhaly jen listiny (kvitanice), pokud byly vydány.

Pokladny úřadů okresních a zemských měly v této době s hlediska poplatkových předpisů dvojí povahu. Jestliže pokladny okresů (nebo země) prováděly výplatu peněz na účet okresního (nebo zemského) úřadu jakožto úřadu protektorátní správy, byly povinny při všech takových výplatách srážet kvitanční poplatky (podle stup. II.) bez rozdílu, zda byla vydána písemná kvitanice či nikoliv. Pouze při výplatách peněz za dodávky nebo práce zadané z volné ruky se srážely poplatky teprve při dodávkách přes 5.000 K a při pracích přes 10.000 K.

Pokladny samosprávných okresů a zemí. Pokud pokladny okresních nebo zemských úřadů prováděly výplaty na účet bývalých samosprávných svazků (okresů neb zemí), nevztahovala se na ně povinnost srážeti kvitanční (ani smluvní) poplatky, nýbrž platily pro ně všeobecné poplatkové předpisy (t. j. poplatek podléhaly jen listiny, pokud byly vydány).

Pokladny protektorátních podniků, spravovaných podle zák. č. 404/22 Sb. (prov. nař. č. 206/24 Sb.) dle zásad obchodního hospodaření, byly z povinnosti srážeti kvitanční a smluvní poplatky výslovně vyňaty (§ 16 zák. č. 54/1925 Sb.). Takovými podniky jsou zvláště protektorátní závody báňské a hutnické, lesy a statkv., tiskárny, pošty, dráhy, tabáková režie, poštovní spořitelna. Pro tyto podniky platily rovněž všeobecné předpisy poplatkové i za platnosti ustanovení §§ 13—16 zák. č. 54/1925 Sb.

Srážky poplatků kvitančních tedy neprováděly vůbec pokladny samosprávných svazků a pokladny protektorátních podniků spravovaných podle zásad obchodního hospodaření.

Všude, kde neplatily předpisy o srážkách kvitančních poplatků podle § 13 zák. č. 54/1925 Sb., platila všeobecná ustanovení o poplatcích z písemných kvitančí.

b) Poplatky z písemných kvitančí podle všeobecných poplatkových předpisů.

Písemné stvrzenky, vydávané věřiteli nebo jejich zmocněnci dlužníkům o příjmu peněz nebo ocenitelné věci do vlastnictví anebo o splnění závazku podléhají poplatku podle stup. II. z hodnoty přijaté věci (peněžité částky).

Poplatek se zapravuje:

nepřevyšuje-li 300 K — kolky na listině,

činí-li přes 300 K — přímo bez úředního vyměření (jako poplatek smluvní) nebo kolky. Stvrzenku je nutno v tomto případě ohlásiti do 8 dnů bernímu nebo poplatkovému úřadu.

Poplatku kvitančnímu je zásadně podrobena každé potvrzení příjmu peněz (nebo ocenitelné věci) do vlastnictví, ať je obsaženo v jakékoli písemnosti. Jsou tedy poplatku podrobena potvrzení o příjmu peněz ve výplatních listinách mezd, v konsignacích, platebních listinách (nejde-li o služební platy podrobené 1/2 % paušálu), dále v zápisních knížkách, v nájemních knížkách, dále potvrzení o příjmu dodaných věcí na duplikátech a opisech dodacích nebo obdržecích listů a pod.

Předmětem poplatku není potvrzení o příjmu v listině o hlavním právním jednání (na př. ve smlouvě kupní nebo dodací).

Osvobozená obchodní korespondence.

Písemnosti, podepsané jen jednou stranou, mohou být osvobozeny od poplatku jako obchodní dopisy, ať se jimi osvědčuje smlouva nebo stvrzení příjmu, jsou-li vydány obchodníkem nebo živnostníkem ve formě dopisu o předmětech jeho obchodu nebo živnosti.

(Viz BOURA, Kolkování nabídek atd., stať: Obchodní dopisy od poplatku osvobozené na str. 15 a dal.)

2. Období od 1. října 1940 do 16. prosince 1941.

Vybírání poplatků kvitančních (i smluvních) srážkou bylo zrušeno vládním nařízením č. 413/1940 Sb. s účinností od 1. října 1940.

Od uvedeného dne platí všeobecné předpisy o poplatcích z písemných kvitancí také pro pokladny protektorátní. (Viz výše »Poplatky z písemných kvitancí«.) Tyto pokladny nejsou povinny od 1. října 1940 srážeti při výplatách poplatky kvitanční. Byla-li po tomto dni vydána písemná kvitance, podléhá listinnému poplatku (podle stup. II.), který se má zapraviti kolky nebo přímo, jak bylo uvedeno výše.

Z kvitancí, které byly vydány protektorátním pokladnám před 1. říjnem 1940, se dodatečně nepožaduje poplatek kvitanční, i kdvž byla výplata provedena až po 1. říjnu 1940, kdy již povinnost srážení kvitančního poplatku byla zrušena (vým. min. fin. ze 6. dubna 1941, č. 25.157/41-V/14b).

Vrácení neprávem sražených poplatků.

Částky, které úřady neprávem srazily ze smluv dodávacích a z kvitancí po 1. říjnu 1940, budou vráceny buď v hotovosti (poštovní spořitelnou) nebo přeúčtovány na jiné daňové či poplatkové dluhy, na žádost; žádost musí být podána do 3 let (§ 77 popl. zák.).

Byla-li žádost podána u úřadu, který srážku provedl, postoupí ji tento příslušnému finančnímu úřadu s potřebnými doklady.

O žádostech rozhoduje okresní finanční ředitelství nebo poplatkový úřad, v jehož obvodu má sídlo úřad, který srážku provedl.

Kvitance vydané od 1. října 1940 do 16. prosince 1941 podléhají tedy poplatku kvitančnímu zásadně, nejsou-li podle zvláštního ustanovení od poplatku osvobozeny (jako obchodní korespondence, potvrzení o příjmu v listině o hlavním právním jednání, potvrzení o příjmu služebních platů podrobených 1/2 % paušálu podle zák. č. 295/1921 Sb.), podle všeobecných poplatkových předpisů.

3. Období od 17. prosince 1941.

Dne 17. prosince 1941 nabylo účinnosti vl. nař. č. 430/1941 Sb., podle kterého lze použití ustanovení saz. pol. 30/47 a) p. z. o popl. kvitančním

jen na kvitance týkající se závazků knihovně zajištěných. Tím se ve skutečnosti zrušuje poplatková povinnost všech kvitancí o příjmu peněz, které nejsou zajištěny v pozemkových knihách.

Kvitance vydané od 17. prosince 1941 jsou tedy podrobeny poplatku kvitančnímu (podle stup. II.) jen tehdy, stvrzuje-li se v nich příjem knihovní pohledávky. O placení tohoto poplatku platí všeobecná poplatková ustanovení o poplatcích z písemných kvitancí (viz výše). Jiné kvitance o příjmu peněz (knihovně nezajištěných) vydané po 16. prosinci 1941 nejsou poplatku kvitančnímu podrobeny, ať jsou vydány kýmkoliv a komukoliv.

II. Smluvní poplatky.

1. Období do 30. září 1940.

U poplatků ze smluv dodávacích (smluv o dílo) platila zvláštní ustanovení při dodávkách protektorátním úřadům, ústavům a podnikům spravovaným na účet Protektorátu a to až do 30. září 1940. Podle zák. č. 54/1925 Sb. byly povinny pokladny protektorátních úřadů, ústavů a podniků spravovaných na účet Protektorátu srážeti poplatek ze smluv trhových, ze smluv dodacích o věcech movitých, ze smluv stavebních a jiných smluv o dílo při všech výplatách z důvodu uvedených smluv.

Poplatek z těchto smluv (buď podle stup. III. — byla-li předmětem smlouvy dodávka věcí nebo práce s dodávkou hmoty —, anebo podle stup. II. — byly-li předmětem smlouvy jen práce bez dodávky hmoty —) srážely vyplácející pokladny zároveň s poplatkem kvitančním (podle stup. II.) a odváděly finanční správě.

Listiny o smlouvách podrobených srážce smluvního poplatku, sepsané do 30. září 1940, jsou poplatku prosty, leda že by obsahovaly ještě jiné ujednání, které podléhá samostatnému poplatku. V tomto případě je nutno zapravít poplatek z druhého právního jednání v listině obsaženého podle všeobecných ustanovení (na př. ze zřízení zástavy, uznání dluhu a pod. — kolký nebo přímo a listinu nutno ohlásit bernímu nebo poplatkovému úřadu). Byla-li listina o smlouvě podrobené srážce poplatku podle zák. č. 54/1925 Sb. sepsána do 30. září 1940, ale příslušná úhrada z ní vyplacena do tohoto dne nebyla a proto nedošlo ani ke srážce poplatku, nebude taková listina vůbec podrobena poplatku (neobsahuje-li jiného poplatného jednání; výn. min. fin. č. 25.157/41-V/14b).

Povinnost srážeti smluvní poplatky se nevztahovala na dodávky movitých věcí do 5.000 K a na práce do 10.000 K, zadané z volné ruky a na pokladny protektorátních podniků spravovaných podle zásad obchodního hospodaření [jako u popl. kvitančního; viz výše I 1 a)].

Tam, kde neplatila ustanovení o vybírání smluvních (a kvitančních) poplatků srážkou, platila všeobecná poplatková ustanovení o poplatcích z listin o smlouvách dodávacích. (Viz dále.)

2. Období od 1. října 1940.

Vládním nařízením ze 7. listopadu 1940, č. 413 Sb. s účinností od 1. října 1940 byla zrušena srážka smluvních (i kvitančních) poplatků při výplatách z pokladen Protektorátu a při dodávkách protektorátním úřadům, ústavům a podnikům.

O vrácení poplatků ze smluv sražených po 1. říjnu 1940 platí totéž, co o vrácení poplatků kvitančních (viz výše).

Od 1. října 1940 platí o poplatcích ze smluv dodávacích (stejně jako z kvitancí) všeobecné poplatkové předpisy také při dodávkách všem proktorátním úřadům, ústavům a podnikům.

Poplatku jsou tedy podrobena jen listinná osvědčení smluv dodávacích, nejsou-li podle určitého ustanovení poplatkového od poplatku osvobozena.

Poplatek z listin o smlouvách dodávacích podle všeobecných ustanovení.

Dodávací smlouvy, t. j. smlouvy, kterými někdo přijímá závazek dodávati někomu věci, podléhají poplatku jako tržové smlouvy z ujednané ceny — podle stup. III.

Tomuto poplatku podléhají také smlouvy o dodávce prací (o dílo) spojené s dodávkami hmot a smlouvy kupní.

Poplatek smluvní se zapravuje takto:

Ize-li úplatu zjistiti z listiny a poplatek nepřevyšuje 300 K — platí se kolky na listině,

převyšuje-li 300 K, musí se zapravit přímo bez úředního vyměření, nejpozději do 40 dnů ode dne sepsání listiny a to na účet finančního úřadu (berního nebo poplatkového), u kterého se listina ohlásí, zvláštními vplatnými lístky. (Listina se musí ohlásit do 8 dnů po sepsání.) Poplatek přes 300 K je možno zapravit také kolky na listině.

Platební povinnost stihá obě strany rukou společnou a nerozdílnou.

Za právní listiny se pokládají nejen listiny podepsané oběma stranami, ale i listiny podepsané stranou jednou a dodané straně druhé, zadávací zápisy (akordní protokoly), úřední výměry, kterými se uchazeči zpravují o přijetí nabídek, a písemná osvědčení smlouvy strany jedné dodaná straně druhé (závěrečné listy). (Ústní přijetí nabídky neb objednávky poplatku ovšem nepodléhá.)

Přípis prodávající strany, osvědčující veškeré podstatné náležitosti kupní smlouvy mezi stranami ujednané, touto stranou podepsaný a zasláný straně kupující, jest podle saz. pol. 28/49 a § 37 popl. zák. co do poplatkové povinnosti i povinnosti k platbě poplatku posuzovati stejně jako formální právní listinu o kupní smlouvě (Boh. 5396/1930).

Návrh písemný, konstatující hlavní body ústního jednání, ani navrhovatelem, ani druhou stranou nepodepsaný, není poplatnou právní listinou (Boh. 1640/1924).

(Podrobněji viz v brožuře Boura: »Kolkování nabídek, objednávek a smluv dodávacích. Osvobozená obchodní korespondence.«)

Obsahují-li listiny o smlouvách dodacích, kupních a o díle ještě jiná samostatná ujednání, posuzují se s hlediska poplatkového podle svého obsahu zvlášť. Jde-li však jen o utvrzení práva v listině o hlavním právním jednání, je toto utvrzení poplatku prosto (saz. pol. 101/84 p. z.).

Jednou stranou podepsané písemnosti mohou být osvobozeny od poplatku jako obchodní korespondence, jsou-li sepsány ve formě dopisu od obchodníka nebo živnostníka o předmětech obchodu (§ 9 zák. č. 20/1864 ř. z.).